

"Mezâhibin ihtilâfı ise, Sahib-i Şeriatin gösterdiği nazari düsturların tarz-ı tefehhümünden ileri gelmiştir." İzah eder misiniz?

"Mezâhibin ihtilâfı ise, Sahib-i Şeriatin gösterdiği nazari düsturların tarz-ı tefehhümünden ileri gelmiştir. 'Zaruriyât-ı diniye' denilen ve kabil-i tevil olmayan ve 'muhkemat' denilen düsturları ise, hiçbir cihette kabil-i tebdil değildir ve medar-ı içtihad olamaz."(1)

Mezheplerin birden fazla olmasının en mühim sebeplerinden birisi, şeriatın sahibi olan Allah'ın bazı ayetleri te'vile açık bırakmasından dolayıdır. Şayet Allah ayetleri muhkem (*te'vile kapalı*) bir şekilde açıklamış olsa idi farklı içtihat ve izahlar mümkün olamazdı.

Cenab-ı Hak, gerek farklı coğrafya, kültür ve iklimde yaşayan insanların ihtiyaçlarına uygun içtihatların çıkarılabilmesi, gerek insanların düşünce ve tefekkür hayatının canlı kalabilmesi, ve gerekse mütemadiyen değişmekte olan medenî hayatın ihtiyaçlarına cevap verilebilmesi için, bazı ayetleri içtihadla ve te'vile açık bırakmıştır. Müçtehidler de bu açık kapıdan istifade ederek içtihadlar yapmış meselelerine çözümler bulmuşlardır.

"Nazari düstur" kaidelerin te'vile açık olması demektir. Her müçtehid istidadı nisbetinde içtihadlar yapar. Müçtehidlerin içtihadları zamanla sistemleşmiş ve mezheplerin ortaya çıkmasına vesile olmuştur.

1) bk. [Mektubat, Yirmi Dokuzuncu Mektup, Yedinci Kısım.](#)